

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2026

Chișinău

Cu privire la declararea stării de alertă

În temeiul art. 23 alin. (1) din Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 437-440, art. 600), având în vedere analiza integrată a indicatorilor de risc realizată la nivelul Centrului Național de Management al Crizelor, luând în considerare evaluarea riscurilor privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere și energie electrică, efectuată de Ministerul Energiei, inclusiv în baza demersului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 07/1343 din 2 martie 2026, din care rezultă:

- insuficiența surselor de aprovizionare cu produse petroliere la nivel regional, determinată de perturbările în transportul maritim prin Strâmtoarea Hormuz, rută strategică pentru piața energetică globală;
- existența riscului de deficit al volumelor de produse petroliere necesare pentru acoperirea cererii de consum la nivel național, determinat de lucrările de mentenanță la rafinăriile importante din România, în calitate de principală sursă de import de produse petroliere pentru Republica Moldova;
- creșterea prețurilor produselor petroliere determinată de volatilitatea cotațiilor medii pe principalele piețe energetice;
- posibile redirectionări ale fluxurilor de produse petroliere pe piețele competitive la nivel regional;
- existența unui risc iminent de deficit de energie electrică determinat de limitarea capacității transfrontaliere disponibile pentru import și impactul asupra securității aprovizionării și stabilității economice;
- indisponibilitatea unor surse externe de aprovizionare și reducerea mecanismelor regionale de realocare a capacității de transport al energiei electrice;
- insuficiența de capacități interne de generare a energiei electrice, în baza curbei de consum, odată cu terminarea sezonului de încălzire și reducerea producerii de energie electrică de către centralele de generare prin cogenerare;
- insuficiența instrumentelor disponibile de răspuns pentru garantarea continuității alimentării consumatorilor cu energie electrică, în scopul de a preveni

eventuale perturbări ale funcționării sectorului energetic, de a proteja funcțiile vitale ale statului și de a asigura securitatea aprovizionării cu resurse energetice, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se declară stare de alertă la nivel național în sectorul energetic pentru o perioadă de 60 de zile, începând cu data de 5 martie 2026.

2. Ministerul Energiei se desemnează în calitate de instituție responsabilă pentru managementul răspunsului la criză în sectorul energetic. Coordonarea strategică va fi realizată de către Centru Național de Management al Crizelor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză.

3. Pe durata stării de alertă se dispun următoarele măsuri:

3.1. Serviciul Vamal va permite exportul/reexportul produselor petroliere principale de tip standard din Portul Internațional Giurgiulești (PILG) doar în cazul în care cantitățile depozitate depășesc plafonul de 8 000 de tone pentru benzină și 25 000 de tone pentru motorină;

3.2. operatorul general al PILG va prezenta zilnic Serviciului Vamal informațiile cu privire la stocurile de produse petroliere de tip standard depozitate în PILG;

3.3. produsele petroliere principale de tip standard plasate în regim de punere în liberă circulație (import), depozitare temporară și antrepozit vamal nu vor putea fi ulterior plasate în regim de export/reexport;

3.4. Serviciul Vamal va vămuși în regim prioritar produsele petroliere plasate în regim de punere în liberă circulație (import) prin instituirea unor coridoare dedicate de vămușire, menite să asigure fluidizarea fluxurilor comerciale și reducerea timpilor de procesare;

3.5. Agenția Rezerve Materiale va completa rezervele de stat de produse petroliere principale până la nivelul maxim prevăzut de Nomenclatorul bunurilor materiale din rezervele de stat, în limita disponibilității capacităților de stocare necesare;

3.6. operatorul sistemului de transport al energiei electrice ÎS „Moldelectrica” va seta la zero valorile capacității interconexiunilor transfrontaliere la alocările pentru ziua următoare și intrazilnice în direcția export, pe toate granițele, în intervalele orelor 06:00-09:00 și 16:00-22:00 (ora CET), cu excepția zilelor de duminică și a sărbătorilor naționale, specificate în Codul muncii nr. 154/2003;

3.7. producătorii sau furnizorii de energie electrică de pe piața internă care nu au semnat contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe piața internă vor tranzacționa energia electrică pe piața pentru ziua următoare și pe piața intrazilnică din Republica Moldova;

3.8. părțile responsabile de echilibrare, cu excepția SA „Energocom”, care includ participanți la piața energiei electrice și care nu îndeplinesc prevederile pct. 3.6, nu vor fi remunerate pentru dezechilibrele pozitive.

4. Ministerul Energiei, în cooperare cu Centrul Național de Management al Crizelor și cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, va asigura informarea periodică a populației privind evoluția situației și măsurile aplicate.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se aduce de îndată la cunoștința populației prin mijloacele de informare în masă.

Prim-ministru

ALEXANDRU MUNTEANU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul dezvoltării
economice și digitalizării

Eugeniu OSMOCHESCU

Ministrul energiei

Dorin Junghietu

Ministrul afacerilor interne

Daniella Misail-Nichitin

Ministrul finanțelor

Andrian Gavriliță

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii de Guvern privind declararea stării de alertă

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern este elaborat de către Ministerul Energiei, în calitate de autoritate competentă în domeniul securității aprovizionării cu energie și resurse energetice în comun cu Centrul Național de Management al Crizelor.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului privind declararea stării de alertă în sectorul produselor petroliere și electroenergetic național, este elaborat în temeiul art. 23 din Legea nr. Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, care prevede competența Guvernului de a declara starea de alertă la nivel național atunci când analiza indicatorilor de risc indică imposibilitatea limitării consecințelor crizei fără implementarea unor măsuri suplimentare.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
2.2.1. Prezentarea situației curente în domeniu energetic
<p>Piața produselor petroliere</p> <p>În contextul actual al pieței regionale de produse petroliere, se conturează o serie de factori externi și interdependențe comerciale care amplifică riscurile la adresa securității aprovizionării Republicii Moldova cu produse petroliere.</p> <p>În continuare sunt prezentate principalele evoluții și elemente critice cu impact direct asupra funcționării pieței interne.</p> <p>Evoluțiile recente de pe piața internațională indică o creștere accentuată a volatilității prețurilor petrolului, determinată de escaladarea tensiunilor din zona Golfului Persic și suspendarea tranzitului navelor petroliere prin Strâmtoarea Hormuz - rută maritimă strategică, prin care circulă zilnic volume echivalente cu circa o cincime din consumul global de țiței. La deschiderea burselor internaționale din 2 martie 2026, contractele <i>futures</i> pentru petrolul Brent au înregistrat o creștere bruscă de peste 13%, atingând 82 USD/baril și stabilizându-se ulterior în intervalul 79-80 USD/baril, ceea ce reprezintă o variație zilnică de aproximativ 9%. Prognosticele analiștilor (ex. Bloomberg și ARGUS) indică posibilitatea unor creșteri suplimentare, până spre nivelul de 100 USD/baril, în scenariile unei crize geopolitice prelungite la nivelul regiunii.</p> <p>În aceste condiții, Republica Moldova – integral dependentă de importurile de produse petroliere – rămâne expusă în mod direct riscurilor de piață. Totodată, ponderea produselor petroliere în consumul final de energie a Republicii Moldova reprezintă peste 40%. Deși mecanismul intern de stabilire a prețurilor pentru produsele petroliere de tip standard, bazat pe media a 14 zile a cotațiilor <i>Platts</i>, atenuează impactul imediat, modelările economice indică pentru perioada începând cu 4 martie 2026 potențiale ajustări zilnice la pompă, o creștere în intervalul 0,25–0,30 lei/litru pentru benzină și 0,30–0,35 lei/litru pentru motorină.</p> <p>Vulnerabilitatea structurală este amplificată de concentrarea importurilor: aproximativ 99% din volumele de produse petroliere de tip standard provin din două piețe regionale – România și Bulgaria. Lucrările de mentenanță programate la rafinăriile din România, Petromidia (cea mai mare din România), urmează să fie oprite de la începutul lunii martie pentru o revizie planificată de aproximativ de 20 de zile, ceea ce poate reduce temporar flexibilitatea de oferta în regiune și poate amplifica presiunile asupra prețurilor la produse (în special în perioadele de volatilitate). Totodată, sancțiunile OFAC ale SUA cu privire la rafinăria Petrotel Lukoil și rafinaria din Bulgaria, Burgas (Lukoil Neftochim) operează într-un cadru de constrângeri de sancțiuni și conformitate, care presupune existența unor autorizări/permisiuni legate de entitățile aferente Lukoil. pot conduce la reducerea, întârzierea sau redirectionarea fluxurilor de aprovizionare, inclusiv în favoarea unor piețe regionale mai mari și mai competitive.</p> <p>Analiza stocurilor indică faptul că, la data de 02 martie 2026, disponibilitățile din depozitele naționale și stațiile de alimentare acoperă aproximativ 23 de zile de consum pentru benzină, 13 zile</p>

pentru motorină și 24 de zile pentru gaz petrolier lichefiat. În Portul Internațional Liber Giurgiulești (PILG) se regăsesc suplimentar stocuri echivalente cu 16 zile de consum pentru benzină și 5 zile pentru motorină. Totuși, o parte dintre aceste volume este destinată tranzacțiilor și livrărilor regionale, ceea ce implică riscul diminuării disponibilităților pentru piața internă în cazul creșterii cererii pe piețele vecine.

În acest context, menținerea volumelor necesare consumului intern devine o prioritate strategică, fiind necesară consolidarea stocurilor curente, utilizarea prudentă a capacităților logistice și intensificarea eforturilor de diversificare a rutelor de aprovizionare, în măsura în care condițiile comerciale o permit. De asemenea, gestionarea atentă a volumelor aflate în Portul Internațional Liber Giurgiulești este esențială pentru prevenirea redirectionării unor cantități critice către piețele externe într-un moment de volatilitate accentuată și presiune regională asupra resurselor..

Figura 1. Evoluția cotațiilor *Brent* pentru perioada 25 februarie - 4 aprilie

Piața energiei electrice

În contextul actual al pieței regionale de energie electrică, Republica Moldova se confruntă cu constrângeri semnificative în asigurarea consumului intern. Importul de energie electrică din Ucraina nu este disponibil din cauza distrugerii infrastructurii energetice, iar capacitatea transfrontalieră alocată pe frontiera România - Republica Moldova rămâne insuficientă în raport cu necesarul real de consum.

De menționat că, în conformitate cu regulile de alocare a capacității agreeate la nivelul Centrul Regional de Coordonare TSCNET, capacitatea disponibilă, rezultată din mecanismul de repartizare în cadrul blocului Ucraina - Republica Moldova, constituie aproximativ 15% din capacitatea totală, respectiv circa 360-368 MW, în timp ce necesarul estimat de import se situează la 600-650 MW. Această diferență generează un deficit de energie electrică importată și reduce considerabil reziliența sistemului electroenergetic național.

Suplimentar cotei de 15%, începând cu 1 ianuarie 2025, ENTSO-E a permis realocarea a până la 21% din capacitatea neutilizată de Ucraina pentru a fi utilizată de către Republica Moldova, aceasta a permis alocarea suplimentară a până la 300 MW orar în fiecare zi pentru importul energiei electrice adițional la cea comercială garantată/stabilită.

De menționat că, mecanismul de alocare a capacității neutilizate, care anterior a permis compensarea parțială a deficitului, și-a diminuat eficiența după introducerea Stării de Urgență în sectorul energetic al Ucrainei începând cu 14 ianuarie 2026, astfel că, în ultimele săptămâni, capacitatea de transfer realocată a fost insuficientă pentru acoperirea necesarului Republicii Moldova, fapt ce a condus la imposibilitatea importului energiei deja contractate de SA „Energocon”, la reducerea graficelor de consum și la aplicarea de către operatorul sistemului de transport a măsurilor precum menținerea funcționalității insulelor de consum pe liniile electrice aeriene de interconexiune 110 kV cu România, și, după caz, accesarea contractelor de avarie și/sau preluări necontrolate prin mecanismul „Fskar” (framework for sharing of costs and revenues).

În perioada următoare, riscurile sunt amplificate de reducerea producției interne, inclusiv prin retragerea din funcțiune a unităților termoelectrice care au asigurat pe timpul iernii circa 250 MW

de generare a energiei, precum și de diminuarea tehnică a capacității disponibile pentru import în cadrul blocului de reglaj al blocului de reglaj Ucraina – Moldova.

În contextul monitorizării continue a balanței energetice și a asigurării acoperirii consumului de energie electrică în perioada martie-mai 2026, se constată o tendință de creștere a consumului la nivel național:

- în luna decembrie 2025 consumul de energie electrică a înregistrat majorări comparativ cu decembrie 2024 cu cca 11%;

- lunile ianuarie și februarie 2026 consumul a fost, de asemenea, mai ridicat în raport cu lunile corespunzătoare ale anului 2025;

-respectiv cu 10% luna ianuarie și 7% pentru luna februarie (a se vedea figura 2).

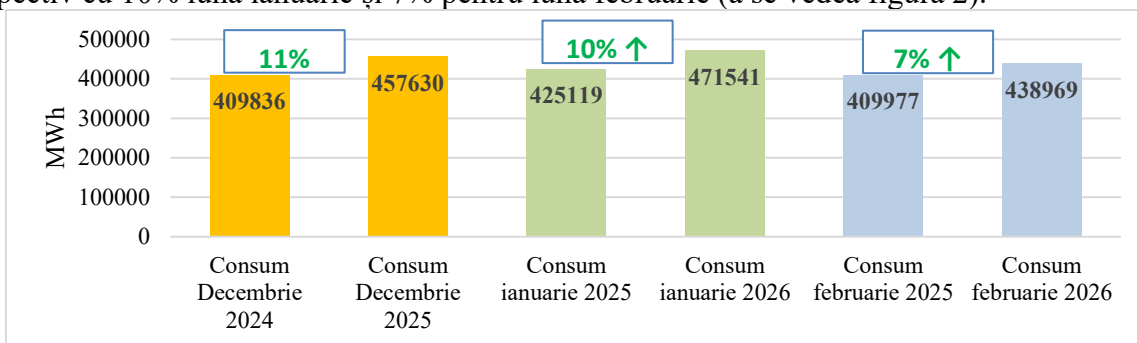

Figura 2. Grafic comparativ privind consumul de energie electrică pentru malul drept

Totodată, în anumite intervale caracterizate prin deficit intern de energie electrică, sunt înregistrate exporturi comerciale de energie electrică, inclusiv în orele de vârf, fapt care afectează suplimentar siguranța și stabilitatea sistemului electroenergetic și necesită evaluare și eventuale măsuri de remediere.

Aferent exportului de energie electrică la începutul 2026, în perioada analizată, (16 ianuarie – 10 februarie 2026), exporturile de energie electrică au avut un caracter intermitent în a doua jumătate a lunii ianuarie și au devenit mult mai consistente și cu volume sporite la începutul lunii februarie 2026.

În zilele de 16-17 ianuarie 2026, exporturile s-au înregistrat doar în orele de seară, atingând un maxim de aproximativ 146 MW (22:00-23:00, 16.01.2026). În data de 24 ianuarie s-au înregistrat volume semnificative pe parcursul intervalului 11:00–17:00, cu un vârf de circa 145 MW.

În perioada 5-10 februarie 2026, exporturile au fost prezente aproape continuu pe parcursul zilei, cu valori frecvente între 50-100 MW, iar maximele au atins aproximativ 100 MW (în special în intervalele 13:00-16:00 în zilele de 9 și 10 februarie). Per ansamblu, se observă o intensificare a exporturilor în luna februarie, atât din punct de vedere al intervalelor orare pe parcursul zilei, cât și a cantităților exportate.

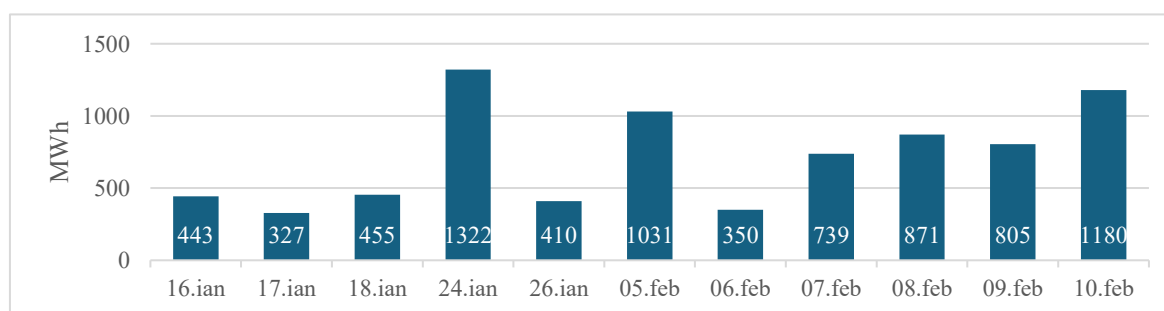

Figura 3. Dinamica volumelor zilnice exportate de energie electrică (MWh/zi)

În ansamblu, situația curentă se caracterizează prin limitarea capacităților de import, volatilitate crescută a pieței, utilizarea repetată a mecanismelor de avarie și risc real de neacoperire a consumului în perioadele de sarcină maximă, elemente care întrunesc indicatorii unei crize iminente în sectorul electroenergetic.

2.2.2. Cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au generat riscurile actuale la adresa securității aprovizionării cu produse petroliere derivă dintr-o suprapunere de factori externi și interni, care acționează simultan asupra lanțului de

aprovizionare regional. Escaladarea tensiunilor geopolitice din zona Golfului Persic și suspendarea tranzitului navelor petroliere prin Strâmtoarea Hormuz au perturbat una dintre cele mai importante rute maritime ale lumii, influențând imediat dinamica prețurilor internaționale și generând presiuni crescute asupra fluxurilor logistice globale. Evoluțiile de pe piețele financiare, reflectate în creșteri bruște ale cotațiilor Brent, amplifică volatilitatea și transmit rapid riscuri în lanț către statele dependente de importuri.

Aceste evoluții se suprapun peste o vulnerabilitate structurală a Republicii Moldova, determinată de dependența aproape totală de două piețe regionale – România și Bulgaria. În condițiile în care rafinăriile românești parcurg un ciclu de mentenanță programată, iar operatorul bulgar se confruntă cu constrângeri legate de regimul sancțiunilor internaționale, disponibilitatea produselor petroliere destinate exportului devine incertă. Această situație creează posibilitatea ca fluxurile de aprovizionare să fie diminuate sau reorientate în favoarea unor piețe mai mari, mai lichide și mai atractive din punct de vedere comercial.

În același timp, analiza stocurilor interne evidențiază o capacitate limitată de absorbție a șocurilor externe, întrucât rezervele disponibile asigură un număr relativ redus de zile de consum. Deși în Portul Internațional Liber Giurgiulești se regăsesc volume suplimentare, o parte dintre acestea sunt destinate piețelor din regiune și pot fi redistribuite rapid în funcție de dinamica cererii din statele vecine. Această realitate reduce marja de manevră a autorităților și sporește riscul ca, în absența unor măsuri adecvate, disponibilitățile pentru consumul intern să fie insuficiente într-o perioadă marcată de volatilitate accentuată.

Cumularea acestor factori – tensiuni geopolitice, perturbări ale transportului maritim, limitări operaționale în sursele tradiționale de aprovizionare și presiunea crescută asupra stocurilor regionale – explică situația actuală și justifică necesitatea intervenției Guvernului pentru a preveni o eventuală perturbare a pieței interne a produselor petroliere.

Asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică este determinată de un cumul de factori care afectează adecvanța sistemului electroenergetic național și funcționarea eficientă a pieței energiei electrice.

Republica Moldova face parte din blocul de reglaj Ucraina – Republica Moldova, iar capacitatea transfrontalieră disponibilă pentru import este determinată de regulile tehnice și comerciale aplicabile în cadrul acestui bloc. Capacitatea garantată pentru Republica Moldova de cca. 360–368 MW, în timp ce necesarul mediu de import pentru acoperirea consumului național este estimat la 600–650 MW în perioadele de sarcină ridicată. Această diferență între capacitatea disponibilă și necesarul real generează un deficit permanent și reduce marja de siguranță operațională a sistemului.

Anterior, deficitul era parțial compensat prin mecanismul de realocare a capacității neutilizate de către Ucraina, care permitea accesarea suplimentară a până la 21% din capacitatea disponibilă. Începând cu instituirea stării de urgență în sectorul energetic al Ucrainei, eficiența acestui mecanism s-a redus considerabil, iar realocările au devenit insuficiente pentru acoperirea necesarului Republicii Moldova.

Constrângerile de capacitate au determinat creșterea semnificativă a prețurilor pentru rezervarea capacității transfrontaliere la nivel de regiune, cu valori ce au depășit 200 Euro/MW în anumite intervale orare.

2.2.3. Problemele care se propun a fi soluționate prin intermediul proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului urmărește intervenția asupra unor disfuncționalități majore identificate în sectorul produselor petroliere, care, în lipsa unui regim special de coordonare, pot conduce la întreruperi ale fluxurilor de aprovizionare, la diminuarea volumelor disponibile pe piața internă și la perturbarea funcționării economiei naționale, prin:

1. Adoptarea deciziilor necesare pentru menținerea continuității aprovizionării cu produse petroliere, inclusiv prin stabilirea unor măsuri temporare aplicabile operatorilor economici în vederea asigurării disponibilității volumelor necesare consumului intern;
2. Instituirea unui mecanism coordonat de supraveghere și intervenție, care să permită autorităților competente să adopte decizii operative privind circulația, depozitarea și comercializarea produselor petroliere, în vederea reducerii riscurilor de deficit;

3. Realizarea altor acțiuni necesare pentru prevenirea, diminuarea și gestionarea consecințelor perturbărilor externe, inclusiv cele generate de evoluțiile de pe piața internațională a țițeiului, de limitările de aprovizionare din sursele tradiționale și de presiunea asupra stocurilor disponibile la nivel național.
4. Instituirea unor mecanisme facilitare a activității de import a produselor petroliere.
5. Adoptarea deciziilor necesare în scopul asigurării unor acțiuni rapide de asigurare cu energie electrică;
6. Disponerea, la necesitate, a măsurilor de raționalizare a consumului de resurse energetice;
7. Adoptarea deciziilor de împuternicire a participanților la piața energiei electrice să acționeze în scopul procurării, transportării energiei electrice;
8. Coordonarea activității mijloacelor de informare în masă privind informarea populației despre cauzele și proporțiile situației de criză, despre măsurile întreprinse pentru prevenirea pericolului, lichidarea urmărilor acestei situații și protecția populației.
9. Efectuarea altor acțiuni necesare în vederea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor insuficienței de resurse energetice care a provocat starea de alertă.

2.2.4. Actele normative și aspectele insuficient reglementate, nereglementate sau care urmează a fi abrogate

Nu este aplicabil

2.2.5. Principalele părți interesate în intervenția propusă

Autoritățile administrației publice centrale și locale, agenții economici, instituțiile publice, precum și cetățeni și alte persoane aflate pe teritoriul Republicii Moldova.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivele principale stabilite de autorii proiectului sunt următoarele:

Proiectul prevede declararea stării de alertă în domeniul produselor petroliere și energiei electrice, aplicabilă pe întreg teritoriul Republicii Moldova, pentru o perioadă de 60 de zile. Starea de alertă va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.

Obiectivele principale stabilite de autorii proiectului sunt următoarele:

1. *Prevenirea materializării unui deficit de produse petroliere pe piața internă* – prin instituirea unui mecanism temporar de coordonare și intervenție care să permită menținerea unor volume adecvate la nivel național, în contextul perturbărilor regionale și al volatilității acute a pieței internaționale a țițeiului.

2. *Asigurarea continuității aprovizionării consumatorilor finali* – prin aplicarea unor măsuri proporționale orientate spre conservarea volumelor destinate pieței interne, gestionarea preventivă a fluxurilor comerciale și stabilirea unor condiționalități de export care să prevină diminuarea disponibilităților în perioade critice.

3. *Stabilizarea funcționării pieței naționale a produselor petroliere* – prin consolidarea mecanismelor de supraveghere și coordonare la nivel guvernamental, creșterea capacității de reacție operațională și reducerea impactului perturbărilor externe asupra lanțului logistic de import, depozitare și distribuție.

4. *Limitarea impactului economic al constrângerilor regionale și internaționale* – prin prevenirea unor distorsiuni majore în procesul de aprovizionare, reducerea riscului de redirecționare a volumelor comerciale către piețe mai competitive și asigurarea stabilității prețurilor la nivel național în condițiile utilizării metodologiei interne de formare a prețurilor.

5. *Crearea unui cadru juridic temporar, proporțional și strict necesar* – care să permită autorităților competente adoptarea rapidă a măsurilor indispensabile pentru garantarea securității aprovizionării, inclusiv aplicarea unor condiționalități privind exportul produselor petroliere, gestionarea stocurilor aflate în Portul Internațional Liber Giurgiulești și activarea unor instrumente suplimentare de coordonare a operatorilor economici.

6. *Prevenirea materializării unui deficit de energie electrică în perioadele de consum maxim* - prin instituirea unui mecanism temporar de coordonare și intervenție care să permită utilizarea eficientă a capacităților disponibile și reducerea riscurilor de dezechilibru în sistemul electroenergetic.

7. *Asigurarea continuității alimentării consumatorilor finali de energie electrică* - prin prioritizarea consumului intern și aplicarea unor măsuri proporționale de gestionare a consumului și generării în intervalele de vârf/cu deficit.

8. *Stabilizarea funcționării sistemului electroenergetic național* - prin consolidarea mecanismelor de comandă și coordonare la nivel guvernamental, creșterea capacității de reacție operațională și reducerea dependenței de mecanismele de avarie.

9. *Limitarea impactului economic al constrângerilor existente asupra pieței energiei electrice*- prin optimizarea utilizării capacității transfrontaliere, reducerea presiunilor asupra costului mediu de achiziție a energiei electrice și prevenirea majorării nejustificate a prețurilor și tarifelor.

10. *Crearea unui cadru juridic temporar și proporțional* - care să permită autorităților competente adoptarea rapidă a măsurilor necesare pentru gestionarea riscurilor identificate, inclusiv aplicarea unor restricții limitate în timp și strict necesare pentru protejarea interesului public.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea alternativă în **sectorul produselor petroliere** constă în gestionarea situației exclusiv prin mecanismele ordinare prevăzute de cadrul legal aplicabil pieței produselor petroliere, inclusiv instrumentele de monitorizare, raportare și comunicare utilizate în regim curent. Aceste instrumente permit supravegherea pieței, însă nu conferă autorităților capacitatea de a interveni operativ asupra fluxurilor logistice, asupra disponibilităților comerciale sau asupra condiționalităților aplicabile exporturilor într-un context marcat de perturbări regionale și volatilitate internațională ridicată.

În condițiile disfuncționalităților simultane din principalele surse de aprovizionare – lucrările de mentenanță la rafinăriile din România, constrângerile determinate de regimul sancțiunilor aplicabile operatorului din Bulgaria și presiunile asupra lanțului global de aprovizionare – această opțiune nu ar permite prevenirea redirectionării volumelor comerciale către alte piețe și nici menținerea stocurilor necesare consumului intern.

Starea de alertă reprezintă, în acest context, singurul instrument care permite adoptarea rapidă a deciziilor, aplicarea unor derogări proporționale, instituirea unor condiționalități temporare privind exportul și coordonarea unitară a volumelor disponibile, evitând materializarea unui deficit de produse petroliere pe piața internă.

Opțiunea alternativă în **sectorul electroenergetic** constă în gestionarea situației de criză în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și a Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 820/2024.

Instrumentele legale disponibile și competențele Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în contextul unor situații excepționale pe piața energiei electrice, nu sunt suficiente pentru depășirea situației excepționale din sectorul energetic.

Având în vedere complexitatea în ceea ce privește riscul întreruperii livrărilor de energie electrică, se vor implementa măsuri care permit, și considerând că starea de alertă instituită prin Hotărârea Guvernului va permite adoptarea dispozițiilor cu acțiuni care pot să nu fie cuprinse în Planurile de acțiuni privind situațiile excepționale în sectorul energiei electrice.

Opțiunea de a nu elabora și aproba proiectul.

Opțiunea de a nu elabora și aproba proiectul nu a fost analizată.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea Proiectului de Hotărâre va avea un impact direct asupra autorităților publice centrale și a instituțiilor din sectorul energetic, prin instituirea unui regim temporar de coordonare consolidată și monitorizare operațională sporită.

Ministerul Energiei, în calitate de autoritate responsabilă de securitatea furnizării cu resurse energetice, va asigura coordonarea măsurilor aplicabile pe durata stării de alertă, iar autoritățile și entitățile implicate/cu competențe relevante vor avea obligația implementării deciziilor conform Hotărârii aprobate în vederea stabilizării piețelor energetice.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul Hotărârii Guvernului privind declararea stării de alertă nu implică, la momentul adoptării, cheltuieli bugetare directe suplimentare pentru bugetul de stat, întrucât măsurile prevăzute urmează a fi implementate în cadrul competențelor și resurselor instituționale existente.

În eventualitatea agravării situației, pot fi necesare alocări suplimentare din fondurile de rezervă ale Guvernului, în condițiile legii, pentru susținerea măsurilor operative sau pentru atenuarea impactului socio-economic. Estimarea exactă a unor asemenea cheltuieli depinde de evoluția indicatorilor de risc și de durata aplicării măsurilor.

Pentru alte instituții publice implicate – inclusiv structuri responsabile de control vamal, protecție civilă și securitate economică – impactul se reflectă în necesitatea ajustării proceselor operaționale la un regim de coordonare accelerată, specific stării de alertă. Acest regim facilitează intervenția rapidă în cazul apariției unor disfuncționalități, prevenind escaladarea riscurilor și protejând funcționarea continuă a activităților economice esențiale.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul de act normativ poate avea un impact temporar asupra operatorilor economici din **sectorul produselor petroliere**, ca urmare a instituirii unor măsuri speciale de gestionare a riscurilor privind securitatea aprovizionării cu carburanți.

Pentru importatori, operatori de depozitare și companii de distribuție, impactul poate consta în aplicarea unor condiționalități proporționale privind exporturile din Portul Internațional Liber Giurgiulești și din alte depozite, în situațiile în care nivelul stocurilor scade sub necesarul pentru consumul intern. De asemenea, pot fi necesare ajustări ale programelor logistice și comerciale, precum și respectarea unor dispoziții operaționale emise pe durata stării de alertă.

Pentru operatorii de retail și consumatorii noncasnici, impactul este preponderent indirect și derivă din măsurile menite să stabilizeze lanțul de aprovizionare, asigurând disponibilitatea produselor petroliere pe piața internă într-un context regional caracterizat de volatilitate ridicată.

Proiectul de act normativ poate avea un impact temporar asupra operatorilor economici din **sectorul electroenergetic** ca urmare a instituirii unor măsuri speciale de gestionare a riscurilor privind securitatea aprovizionării cu energie electrică.

Pentru participanții la piața energiei electrice (producători, furnizori, traderi), impactul poate consta în aplicarea unor restricții proporționale privind exporturile în intervalele orare cu deficit, ajustarea programelor comerciale și respectarea unor dispoziții operaționale emise în contextul stării de alertă.

4.4. Impactul social

Cu referire la **sectorul produselor petroliere**, având în vedere dependența totală a Republicii Moldova de importurile de carburanți, orice întrerupere a livrărilor poate afecta direct funcționarea economiei naționale, mobilitatea populației, funcționarea instituțiilor publice și continuitatea serviciilor esențiale, inclusiv transportul, sănătatea, educația și intervențiile de urgență.

În lipsa unei intervenții guvernamentale, există riscul apariției unor dificultăți în asigurarea cu benzină, motorină și gaz petrolier lichefiat, ceea ce ar putea conduce la creșterea costurilor de transport, reducerea accesului populației la servicii critice și perturbarea activităților economice de bază. Impactul ar fi resimțit în mod deosebit de familiile cu venituri mici, de comunitățile rurale și de consumatorii vulnerabili care depind în mod direct de accesul la carburanți pentru activitățile cotidiene.

În ceea ce privește **sectorul electroenergetic**, în lipsa intervenției, există riscul aplicării unor măsuri de reducere sau întrerupere a furnizării energiei electrice pentru anumite categorii de consumatori, ceea ce ar afecta direct populația, instituțiile publice și serviciile esențiale. O astfel de situație ar putea genera perturbări semnificative în activitatea cotidiană, în funcționarea instituțiilor medicale, educaționale și sociale, precum și în furnizarea altor servicii publice esențiale.

Prin instituirea stării de alertă se urmărește protejarea continuității alimentării consumatorilor finali, în special a consumatorilor casnici și a celor vulnerabili, precum și prevenirea majorării excesive a costurilor energiei electrice cu impact direct asupra nivelului de trai.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
<p>În condițiile actuale, în lipsa unei intervenții de reglementare adecvate în sectorul produselor petroliere, considerăm că pot surveni următoarele efecte negative:</p> <p><i>Materializarea unui deficit de produse petroliere, în special benzină și motorină, ca urmare a perturbărilor simultane din lanțul regional de aprovizionare, a presiunilor asupra volumelor disponibile în Portul Internațional Liber Giurgiulești și a riscului redirecționării acestora către piețe mai competitive. Această situație ar putea impune adoptarea unor măsuri de ultimă opțiune privind raționalizarea distribuției, cu impact direct asupra mobilității populației și desfășurării activităților economice.</i></p> <p><i>Afectarea continuității serviciilor publice și a infrastructurilor critice, în special transportul public, serviciile medicale, activitățile educaționale, intervențiile de urgență, logistica și alte servicii esențiale care depind de disponibilitatea carburanților pentru funcționare. Orice reducere a disponibilității în rețeaua de distribuție poate afecta rapid capacitatea acestor instituții de a opera în condiții normale.</i></p> <p><i>Creșterea presiunii asupra costurilor logistice și comerciale, asociată întârzierilor la import, reconfigurării rutelor de transport maritim, eventualelor creșteri ale costurilor de transport și volatilității cotațiilor internaționale. Aceste evoluții pot conduce la ajustări frecvente ale prețurilor la pompă, cu impact asupra consumatorilor și asupra economiei naționale și a mediului de afaceri.</i></p> <p><i>Amplificarea riscurilor operaționale pentru operatorii economici, inclusiv în ceea ce privește gestionarea stocurilor minime, planificarea aprovizionării și menținerea continuității operațiunilor de distribuție în condiții de volatilitate accentuată. În absența unui cadru de coordonare, reacțiile neuniforme ale operatorilor pot genera dezechilibre suplimentare pe piață.</i></p> <p>Aferent sectorul electroenergetic, considerăm că pot surveni următoarele efecte negative:</p> <p><i>Materializarea unui deficit de energie electrică în perioadele de consum maxim, cu necesitatea aplicării măsurilor de ultimă opțiune privind reducerea sau întreruperea temporară a alimentării unor categorii de consumatori;</i></p> <p><i>Afectarea funcționării infrastructurilor critice și a serviciilor publice esențiale, inclusiv instituții medicale, unități de învățământ, sisteme de alimentare cu apă și canalizare, comunicații și alte servicii de interes public, cu impact direct asupra siguranței populației;</i></p> <p><i>Creșterea frecvenței utilizării mecanismelor de avarie, ceea ce poate conduce la majorarea costurilor sistemice și la reducerea rezervelor operaționale ale sistemului electroenergetic;</i></p> <p><i>Amplificarea presiunii asupra costului mediu de achiziție a energiei electrice, determinată de constrângerile de capacitate și volatilitatea pieței, cu potențial impact asupra prețurilor și tarifelor finale aplicate consumatorilor.</i></p> <p>Prin urmare, intervenția Guvernului prin declararea stării de alertă are rolul de a preveni aceste efecte și de a menține funcționarea coerentă a piețelor într-un context regional de volatilitate ridicată și risc sporit.</p>
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
Proiectul nu este elaborat în scopul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, exceptându-se astfel de la efectuarea expertizei de compatibilitate.
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Nu este aplicabil
7. Concluziile expertizelor

Nu este aplicabil
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul se încadrează în cadrul normativ existent.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ sunt cele prevăzute în cuprinsul acestuia.

Secretar general al Ministerului Energiei

Andrei GRÎȚCO